

Meteorok

Meteorészlelések (január-július)

Júliusig elég gyér volt az észlelési kedv, csak májusban történt a rovatvezető részéről észlelés. Júliusban viszont 3 helyen is folyt 1–1 éjszakán észlelés. Sajnos nagyon kevés az adat egy részletes feldolgozáshoz.

Tűzgömbökben viszont nem volt hiány.

Erdei József (Bogyiszló) **január 17/18-án**

20:27 UT-kor változás közben látott egy érdekes tűzgömböt. Eleinte halvány volt, de nagyon gyorsan fényesedett, 1 másodperc alatt elérte a -3^m -s fényességet. Meredeken haladt a horizont felé. Pályájának érdekessége, hogy nem egyenes volt, hanem szinte szimmetrikusan hol balra, hol jobbra tért ki kb. $0^{\circ}5$ -ot. Se csóva, se nyom nem látszott. Teljesen pontszerű volt a fej.

Április 12/13-án szintén Erdei József látott egy -7 magnitúdós sárgásfehér gömböcöt változás közben. A tűzgömb 3° -os csóvát húzott, mintha „egy kis lobogó lángnyelv lett volna”. Pályája ennek is 90° -os szöget zárt be a horizonttal.

A Meteor 1999/7–8-as számban leközölt **június 7-i** tűzgömböt látta Rusz Attila is Mezőtárkányból távcsövezés közben. Fényessége legalább -10 magnitúdó volt, 50° – 55° -os pályát futott be. Sok kisebb anyagdarab vált le róla, és kb. 8° – 10° -os csóvát húzott. Színe sárgásfehér volt.

Július 22-én 20:46:40 UT-kor Nagy Attila (Budapest) látott egy -5 magnitúdós, vöröses-narancs, 2,5 másodpercig látszó tűzgömböt.

Július 30-án 19:58 UT-kor Maros Szabolcs (Kecskemét) látott a Cygnusban egy sárga színű, -6 magnitúdós tűzgömböt, mely 1 másodpercig látszott.

A július 31-i nagy tűzgömb

A szombat este, még szürkületben látszó jelenséget többen is látták hazánkból. Rusvai László (Jászapáti) elmondása alapján két megfigyelő kb. 19:00 UT-kor keleti irányból egy izzó vörös tűzgömböt látott sárga csóvával. Tasról is látta 8 ember keletről déli irányba haladni, valamint 20 km-re délre négy traktoros is szemtanúja volt a jelenségnek.

Kunos (Csákvár) este a teraszáról délkelet-déli irányban látott egy nagyon fényes, csóvát húzó, alacsonyan, a horizonthoz közel repülő telihold fényességű objektumot. Az ég közepesen felhős volt.

A rádióadások szerint Budapest XVII. kerületében élő lakosok egy nagyon fényes, csillagszerű objektumot láttak gyorsan haladni. Szemtanúk szerint úgy tűnt, hogy lezuhant a közeli kiserdőben. Kitért az UFO láz. A helyszínrre riasztott rendőrök és

Név	Óra
Gyarmati László (Mosdós)	4
Gazda Tamás (Kaposvár)	2,5
Nagy Róbert (Polgárdi)	2,5
Kiss Gergely (Oroszlány)	2
Kristóf Ádám (Oroszlány)	2
Forgács József (Oroszlány)	2
Hadnagy Hédi (Oroszlány)	2
Kozma Adrienn (Oroszlány)	2
Már András (Oroszlány)	2

tűzoltók nem találtak semmit, ami a jelenség után maradt volna (nem csoda, hiszen átrepülte egész Európát — l. később).

Kiss László (Szeged) szintén látta a jelenséget 18:59:10 UT-kor. A szürkületi égbolton feltűnő volt a „piszok nagy és fényes gömböc”. Szép csóvát húzott, a zöldtől a sárgáig minden színárnyalatban tündökölt, majd a végén robbant. Egy kereskedelmi rádió bemondta, hogy Delhusa Gjon Zircről is látta. A jelenség a déli horizonton tűnt el.

A Beta szerb független hírügynökség azt jelentette, hogy „szombat este több szerbiai város lakói egy fényes és gyors objektumot láttak az égen végighaladni keletről nyugatra. Útja mentén fényes villanások és sisterség kísérte.”

Dr. Nagy László, az újvidéki egyetem Műszaki szakán oktató villamosmérnök szintén tanúja volt a tüneménynek. Az objektum — elmondása szerint — északkelet-délnyugat irányban haladt, kb. 25° magasan tűnt fel és 10° magasan vésztektek szem elől. Útja során 90°-ot haladt. Először épp háttal állt a jelenségnek, és a barátja kiáltására fordult meg, miközben a szürkületben gyorsan mozgó árnyékra lett figyelmes. Fényes fehér, néha narancsszínben „lobogott”. Az egész jelenség több mint 10 másodpercig tartott. Fényessége a „teliholddal vetekedett”. A tűzgömb vélt pályájának nyomán, a kezdeti magasabb szakaszon a szürkületben gyöngén látható felhőfoszlányokat látott kb. 45° hosszan és 1°–3° szélességben. „Nem összefüggő porfüst maradványnak nézett ki, hanem utólagos kondenzációnak tűnt.”

Az utolsó leírás Marco Langbroek tollából származik. Holland észlelők az első megfigyelések alapján először rövidebb pályát tulajdonítottak a tűzgömbnek, de később a többi észlelés alapján a pálya sokkal hosszabb lehetett (l. kelet-közép-európai észlelések), kb. 180 km. Az objektum hozzávetőlegesen észak-északnyugatról indult és dél-délkeletre tartott. Először az Északi-tenger holland szakasza felett tűnt fel a parttól kb. 50 km-re, durván 75 km-re Amszterdamtól. A pálya kezdetét senki sem látta, így a feltűnési adatok bizonytalanok. Az objektum Leiden és Hága között féluton lépett a partvonal fölé és a holland-belga határ délkeleti részén, Eindhoven-től 15 km-re délre tűnt el. Ez utóbbi adat is bizonytalan, mert a legtöbb megfigyelő a fák között látta eltűnni. Az összes adatot figyelembe véve kb. 60–70 km magasan húzott el, és nagy valószínűséggel „csak” egy légkörsúroló tűzgömb lehetett. Sebessége 15–35 km/s között volt. Ez túl nagy ahhoz, hogy egy műhold légkörbe érését látták volna az észlelők (ezek tipikus sebessége 7,65 km/s), azonkívül egyetlen egy műholdtulajdonos sem jelentett hiányt.

Októberi Draconidák 1999

Az idei megjelenésről több adat is befutott a nemzetközi szervezethez. K. Osaka (Japán) október 8/9-én 11:00 UT körül 45 perc alatt 5 rajtagot látott, M. Sakaguchi ugyanebben az időben 75 perc alatt 6-ot. A rajtagok átlagfényessége 3,33 magnitúdó volt.

Marco Langbroek is megfigyelte Hollandiából a Draconidákat. Az időjárás éppen ideális volt. Két hidegfronti felhőzóna közötti kis szünetekben észlelt 6,3 határmagnitúdójú ég alatt. A két rövid időszak alatt (összesen 40 perc) 11 meteort látott, ebből 4 volt Draconida. A rajtagok ugyanolyan halványak voltak, mint 1998-ban. Átlagfényességük 3,2 magnitúdó volt. A számított ZHR 20 és 21 UT között 11±5-re adódott. Az észlelők szerint alacsony, de határozott aktivitás mutatkozott.

Összeállította: Gyarmati László